

El llenguatge Ni encara menys

Hom convé unànimement a considerar la locució adverbial «ni molt menys» un simple calc literal de l'expressió castellana «ni mucho menos», més o menys introduïda en el nostre llenguatge col·loquial, generalment adaptada parcialment a la nostra llengua. Efectivament, la forma que hi revesteix més sovint és, segurament, «ni molt menys», que hom cuita a esmenar en l'expressió escrita o pública de la llengua, amb la mera substitució d'aquest «menos» palesament incorrecte per la forma catalana menys. Com hem dit, però, i com ja hem comentat algun altre cop, el resultat no és satisfactori ni es considera pas admissible. En lloc de «ni molt menys» es pot dir ni de bon tros o ni de molt; No són, ni de bon tros, tan interessants com els altres. No ho fa, ni de molt, tan bé com tu. Cal notar que, de fet, ni de bon tros i ni de molt no són sinó les formes negatives de les expressions de bon tros i de molt, respectivament, que podem usar en oracions afirmatives. El Diccionari Fabra no recull cap d'aquestes dues expressions però ens consten totes dues com a ben autoritzades: la primera, de bon tros, figura a la Gran Enciclopèdia Catalana, a l'article tros, i la segona, de molt, la trobem usada pel mateix Fabra en alguns articles del seu Diccionari, malgrat que no la hi recull: «que ultrapassa de molt la grandària ordinària» (gegantí), «que no arriba de molt al tant que caldria» (migrat).

Caldria, però, preguntar-se: així com de bon tros i de molt esdevenen, en contextos negatius, ni de bon tros i ni de molt, ¿el conjunt molt menys no pot esdevenir, en un d'aquests contextos, ni molt menys? Segurament que sí, en algun cas més aviat excepcional, però no pas amb un valor equivalent a ni de bon tros. Podem dir, efectivament, No és ni molt més important que aquest ni molt menys important que l'altre, encara que fóra preferible, com se sap, ... ni gaire menys important que... (Algun cop, el mateix Fabra usa molt en frases negatives: «i és no molt llarga», DGLC, mona. Liegim, en un article suau aparegut al nostre diari i signat per un estimat company, «...opino que ni són necessàries ni molt menys convenientes». Ens sembla ben clar que en aquesta frase ni molt menys no vol tenir el valor de ni de bon tros, sinó que equival a ni encara menys. Nosaltres, però, ens hauríem estimat més de recórrer a aquesta darrera expressió: «ni són necessàries ni encara menys convenientes».